

zaupniki pregledajte, če so vsi naši notri. Imenik dobro shranite za volitve, za agitacijo. Po vseh župnijah in občinskih oživite krajevne odbore Kmetijske zveze, oziroma Ljudske stranke. Prihodnje volitve bodo odločile, ali dobimo kedaj boljšo vlado in ž njo tudi boljšo gospodarstvo kot je današnja. Bodimo svoje sreče kovači!

Balkanska zveza?

Zivimo v času stalnih obletnic. Dobro je, da se vsaj ob teh priložnostih razgiblje naša javnost za stvari, ki so za državo in ljudstvo velike važnosti za bodočnost. Tako smo n. pr. tudi imeli proslavo desetletnice kumanovske zmage nad Turki, ki bi pa ne bila mogoča, ko bi ne bili Srbi v vojni zvezi z Bolgari, ki so takrat kot najmočnejša država na Balkanu s svojo junaško vojsko prikovali proti sebi močne turške čete. Te turške čete bi bile, brez Bolgarov in njihove zmage pri Kirkilisu, vržene proti Srbom pri Kumanovem in kdo ve, kako bi se obrnila bojna sreča. Zato je skoraj neokusno od beograjskih mogotcev, če podžigajo vele-srbijanski sovražnikom s trditvijo, da so Srbi sami in samo Srbi zmagali nad Turki. Taka samohvala ni vredna piškavega oreha. Tem manj pa, če se ta samohvala vrši na način, ki popolnoma in namenoma pozablja na obletnico ustanovitve — balkanske zveze.

Slovenska ljudska stranka se vedno in povsod dosledno poteguje za pravico in resnico vsega krščanskega ljudstva in slovanstva in to tudi takrat, ko se druge stranke na vse kriplje prizadevajo, da ničesar ne store, kar bi bilo proti volji in koristim trenutnih krmarjev države. SLS v svojem programu s krščansko-verško podlago zasleduje združenje vseh Slovanov — zlasti pa Jugoslovanov — v skupno državo in pri tem ne pozablja na medsebojne večje ali manjše razlike, radi katerih zahteva avtonomijo in zakonodajno posameznih delov. Vsem je še v spominu, kako neustrašno se je naš poslanec Sušnik zavzel v parlamentu za avtonomijo Makedoncev. Vele-srbijanci so mu zato grozili celo s pretepom. «Straže», ki skoraj v vsaki številki poroča na kratko o pisavi bolgarskih listov, kolikor jih še pušča naša vlada k nam, je liberalni «Tabor» napadel ter nesramno tožil policijo, češ, da je uredništvo «Straže» v tajnih zvezah z glavnim mestom Bolgarije, s Sofijo. Policija, ki je napravila preiskavo v uredništvu, je sprevidela, da so jo «taboraši» temeljito nalagali. Seveda je «Straža» tudi vnaprej pisala za zblizanje z brati Bolgari, ki imajo danes na vladi svojo skoz in skoz krščansko kmečko stranko. Ta stranka in njen voditelj Stambolijski, sedanjí predsednik bolgarske vlade, ki je celo vojno predsedel v ječi, se trudi, da se Bolgarija združi z našo državo. Pašičeva vlada, v kateri sedi tudi «kmet» Pucelj, pa je delala naravnost proti združenju naše države z bolgarskim kmečkim ljudstvom in podpira stremljenje, da pridejo v Bolgariji zopet na površje tisti, ki so vodili vojno proti Srbiji in ki so zato sedaj pred sodiščem.

Ker so pa bili Grki, ki so imeli prevelike oči in premajhen želodec, v Mali Aziji tepeni od Turkov, je naša vlada sprevidela, da se brez Bolgarov ne more voditi zunanja politika na Balkanu. Predsednik angleške vlade, ko je spoznal, da se je preveč zanašal na Grke, se je kot poštenjak odstranil iz vlade. Pašiču se pa še niti ne sanja, da bi izročil krmilo države sposobnejšim možem. Zato je moral Pašič ugrizniti v kisló jabolko in te dni se pričakuje v Beogradu prihod bolgarskega predsednika Stambolijskega.

Sedaj je tudi vladno časopisje za prijateljsko politiko z Bolgari, nam pa je v zadoščenje, da smo vedno branili in podpirali vse, kar je moglo zblizati Srbe in Bolgare. Koliko sramotjenja, groženj, napadov, denunciacij in celo policijske preiskave smo morali prenašati! Sedaj pa tisti, ki so nas zaradi našega stališča obrekovali, napadali in denuncirali, hinavsko zavijajo oči in pravijo, da so tudi oni za zblizanje z Bolgari. Ne bomo preiskovali, ali so liberalci in samostojneži govorili neresnico prej ali sedaj, vemo pa to, da tem izdajalcem stanu in rodu ni niti za kmečko ljudstvo niti za državo, ampak samo za — lasten žep.

Te dni je bil v Beogradu grški zunanji minister, da se naša vlada posvetuje z njim, kako bi se dalo prevariti in ogoljufati Bolgare, ki so sedaj zopet potrebni in dobri proti — Turkom. Grška, ki je zagrizena sovražnica tako Bolgarov in Srbov, kakor sploh Slovanov, ki bi rada Rusijo vtopila v žlici vode, je ponudila naši vladi za jugoslovansko podporo del pristanišča v Solunu in srbske šole med grškimi Bolgari. Ko bi naša vlada vodila pametno politiko, bi se sporazumela z Bolgari, ki imajo krščansko kmečko vlado — brez framazonov in brezvercev, kakršni so pri nas. — Tak sporazum bi dal Bolgarom pristanišče Dedeagač v Egejskem morju, mi bi si vzeli Solun, ki spada v našo državo, pridobili bi vpliv in moč ter zvezo s Črnim morjem in z Rusijo ter bi mogli upati tudi na — Carigrad.

Če se sedaj govori o balkanski zvezi z Grki in z Rumuni, teh ciljev ne bomo nikdar dosegli, pač pa, ako stopimo v skupno zvezno državo z avtonomno Bolgarijo. Tega pa se nasprotniki jugoslovanstva in slovanstva bojijo in med temi sovražniki je Pašičeva klika s Puceljem in Žerjavovim repkom. Zato nimamo dosti upanja v uspeh Stambolijskega prihoda v Beograd, pač pa pričakujemo, da se voditelj bolgarskih krščanskih kmetijskih množic ne bo dal ugnati v kozji rog.

Balkanska zveza brez iskrene slovanske in jugoslovanske politike je mrtvorajeno dete, kateremu ne moremo zaupati naših svetinj: mir, državo in ljudstvo.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Pašič je v resnici prelomil svojo obljubo ter ni hotel podati ostavke vlade, ko so bile vse parade pri kraju. Radi tega je sklical Davidovič sejo demokratskega kluba, da vsaj demokratske ministre pripravi do izpolnitve dane obljube. Proti temu je nastopil Pribičević s svojimi pristaši, češ, naj vlada brez vsakih sprememb ostane, ker zahtevajo to zunanji in notranji politični dogodki, — in pojavila se je tudi tretja demokratska skupina, ki se noče zameriti ne na desno in ne na levo, ki je zadovoljna z vsako vlado, če se da kaj profitirati — in ki ob sejah, ker gre za ja ali ne, rajši ostane doma.

Pašič v svoji vladi ne vidi prav nobene krize, kar se zgodi zunaj ali doma, vse mu služi v razlog, da se podaljša življenje njegovemu režimu, če se pa pojavijo nujne stvari in važna vprašanja, se pa vedno izgovarja, da je vlada v krizi. Tako se je izgovarjal napram in validom in tudi napram uradnikom.

Invalidi so siti večnih obljub in zahtevali so, da se jim na račun že tako dolgo pripravljenih zakonov tudi nekaj da za žep in želodec. Enako je z državnimi nameščenci, ministre so obiskali odposlanci invalidskih in uradniških organizacij in Pašič je momljal, da s pomočjo sedaj «ne može, da bidne», ker je vlada v krizi. Invalidi so si izbrali 100 članski odbor, ki stoji vedno v Beogradu pred parlamentom in zagrozili so, da bodo vladi napravili sramoto s protestnim shodom vseh rezevcev, kakršnega še svet ni videl.

Po Dalmaciji so še vedno nemiri in spopadi med najemniki in lastniki zemljišč, ko so pa pri prvem zasedanju parlamenta dne 6. t. m. zahtevali zemljoradniški poslanci, naj se nujno obravnavao dalmatinske zadeve, ker teče kri in se uničuje narodna imovina, je vlada odgovorila, da ne vidi za to nobene nujnosti. — Nujna se pa zdi ministrom — izbira dvorskih dam, ker se bo z zimo začelo na dvoru živahno in veselo življenje veselje in sprejemov. Za prvo dvorsko damo je že v samem Beogradu nad 30 kandidatinj in ministri so si na dolgotrajnih sejah belili glave, kako bi svoje žene, hčerke in prijateljice privedli do časti in ugleda dvorskih dam.

Na skupščinski seji dne 6. t. m. se je izvolil finančni odbor. Pred volitvijo predsednika je prišlo med radikali in Pribičevićimi pristaši na eni strani ter med Davidovičevimi pristaši na drugi strani do hudega spopada. Radikalci so predlagali za predsednika dr. Vojo Marinkoviča in nikakor niso hoteli dr. Voje Veljkoviča, ki so ga kandidirali Davidovičevci. Ker je pa bila opozicija za Veljkoviča in ker je Marinkovič izjavil, da ne sprejme tega mesta, je bil izvoljen za predsednika Veljkovič.

Od jugoslovanskega kluba so v finančnem odboru: dr. Dulibič, dr. Šimrak in Pušenjak; namestniki so pa: Škulj, Žebot in Stanko Banič.

Edina sprememba v vladi je ta, da je odstopil voj. minister general Pašič, ter na njegovo mesto prišel general Pešič. Pravijo, da je Vasija kmpal Pašičev sin Rade iz jeze, ker ni mogel s svojim kompanjonom nekim Puniša Račičem, ki je s pomočjo obeh Pašičev že vse državne gozdove v Črni gori nesramno izkoristil, zaslužiti pri neki nabavi vojaške opreme. Minister Vasija je «lifrál» sam in ker ni dal zaslužiti tudi Pašičevi žlahti, je moral iti. Novi vojni minister je bil od Pašiča menda že pod pogojem, da bo to storil, tako hitro ustoličen.

ITALIJA.

Poveljnik ulice in pouličnih razgrajčev-fašistov se prav živahno suče na vladi, daje neprestano izjave, kako bo skrbel za ugled države na zunaj in za mir v notranjosti. Na zunaj pravi, da se bodo obdržale vse doslej sklenjene obveznosti in pogodbe, če jih narodni svet, pod pritiskom fašistov seveda — odobri. Zunanja politika je torej dovolj dvoilična, notranji mir se pa kaže v tem, da fašisti še vedno rogovilijo po ulicah in da so v Rimu naskočili celo rusko sovjetsko poslanstvo, radi česar je ruska vlada že protestirala. — Laška republikanska stranka je v svojem oklicu ostro obsodila fašistovsko vlado ter jo označila kot navadno nasilje razuzdane fašistovske tolpe nad večino naroda.

Turška država.

Zmaga nad Grki je spodrinila Carigrad ter napravila Angoro za središče Turčije. Angorska vlada je sporočila ministrom carigradske vlade, da bo postopala proti njim, ako takoj ne odstopijo, kot proti veleizdajalcem. Zaradi tega je vlada v Carigradu odstopila. — Rifaat paša, ki je kot guverner angorske vlade prevzel oblast v Carigradu, je naznanil zavezniškim komisarjem, da je odslej v vseh vprašanjih v Turčiji pristojna edinole angorska vlada. Bodoči vladarji turške države se bodo volili in država dobi republikansko ustavo. Med Turki, ki so proslavljali ta preobrat po carigradskih ulicah, in med vojski angleške posadke je prišlo do krvavih spopadov. Iz Angore poročajo, da namerava vlada velike narodne skupščine zahtevati na orientalski konferenci v Losani, naj dobi Turčija one meje, kakor jih je imela pred izbruhom vojne.

Rusija.

Na noto britanske, francoske in italijanske vlade, da se sovjetska vlada udeleži orientalske konference mirovne konference v Losani, je zunanji komisariat poročilu ruske brzozjavne agenture odgovoril z noto z dne 2. t. m., v kateri izjavlja sovjetska vlada, da nikaor ne more privoliti, da bi bila Rusija le samo h go-tovemu delu konference pripuščena. Rusija zahteva

zase, za Ukrajino in za Gruzijo iste pravice, kakor jih imajo ostali udeležniki konference.

Naša zborovanja.

60letnico Slomškove smrti proslava združene krajevne krščanske organizacije v Gornji Radgoni v nedeljo, dne 29. t. m. Govori g. prof. Vesenjāk. — Popoldne bo istotam tudi politično zborovanje. Več bomo poročali prihodnjic. Zeleti je, da se krščansko ljudstvo udeleži v velikem številu obeh zborovanj!

Občni zbor bralnega društva in proslava šestdesetletnica Slomškove smrti se je minulo nedeljo prav lepo obnesla pri Sv. Martinu na Pohorju. Številnim navzočim šentmartčanom je govoril o potrebi izobrazbe in o Slomšku g. Golec iz Maribora. Vsa čast zavednim šmarčanom, ki so ob sneženem vremenu v tako lepem številu posetili zborovanje ter slavnost in so pokazali s hvalevrednim obiskom, da se zavedajo potrebe ljudske izobrazbe in da so vneti častilci za nas Slovence nezabnega vladike Slomškega.

Narodni poslanec g. dr. Josip Hohnjec je imel na praznik Vseh svetnikov na Polzeli v Savinjski dolini shod Slovenske ljudske stranke. Obisk je bil prav dober. Dr. Hohnjec je obširno razpravljal o vprašanjih zunanje politike. Nato je poslanec govoril o notranje-političnih razmerah v naši državi. Balkanizem, ki je naš državec v škodo in propast, se iz juga širi proti severu in zapadu ter je v višjem šolskem svetu v Ljubljani našel eno svojih glavnih taborišč. Resolucije, ki so bile enoglasno sprejete, izrekajo poslancem SLS popolno zaupanje, protestirajo zoper nasilno in protiljudsko postopanje višjega šolskega sveta v Ljubljani, kjer komandirajo zbesneli demokrati in nasprotniki krščanskega ljudstva, zoper razkristjanje šol in vse mladinske vzgoje, zoper protiljudski načrt novega davčnega zakona. Obenem so volilci odločno ugovarjali zoper način, kako se jim nalaga osebno-dohodninski davek, ker se jemljejo za podlago dohodki, ki so pretirano visoko naračunjeni, v resnici pa so veliko manjši.

Tedenske novice.

Kdo je na vladi? Vele-srbiska stranka radikali, liberalni demokrati in slovenski samostojneži. Od kdaj? Od zadnjih volitev dne 29. novembra 1920. Ali je od tega časa kaj bolje, kakor je bilo poprej, ko je bil dr. Korošec minister? Sami čutite dobroto, ki jih je prinesla sedanja vlada v Beogradu: Slovence so vkovali v srbijanski centralizem z vidovdansko-ustavo, odvzeli nam samoupravo, dali nam nove davke, nove takse, povišali carino, desetek, poštnino, sol, petrolej in vžigalice dejali pod monopol in jih neznošno podražili, naložili velik davek na žganjekubo, poslali so nam nesrečne Wranglovce, slovenske sinove pa vrgli na stotine iz službe, slovenskim katoliškim fantom v kasarnah preskrbeli batine, slovenskim kmetom odvzete vprežne živine in vozov, bolnike vrgli iz bolnišnic, katoliške učitelje in učiteljice pošiljajo v pregnanstvo, državi kopičijo dolgove na dolgove in tako gre ta povest kot morska kača naprej in naprej. Vse to se je izvršilo in se dogaja, ko so v vladi liberalci in samostojneži s svojim Puceljem. Kdo more to tajiti?

Grda laž samostojnežev. V «Kmetijskem listu» samostojneži neprestano lažejo, da je dr. Korošec razširil srbski vojaški zakon na hrvatske in slovenske kraje. To laž širijo na shodih tudi Drofenik, Dobnik, Mermolja in njihovi priganjači. Res je, da dr. Korošec ni bil nikdar vojni minister in tistikrat, ko je ministrski svet razširil srbski vojaški zakon na «prečanske» (naše) kraje, dr. Korošec ni bil minister. Ko se je Pucelja prišlo v narodni skupščini za kravatele, zakaj širi on in njegovi pristaši tako ostudno laž o dr. Korošcu, je sam Pucelj pritrdil, da je ta vest o dr. Korošcu izmišljena in neresnična. Samostojni teče voda v grlo ljudje ji povsod obračajo hrbet, zato pa skuša na nikoten način zvaliti krivdo za svoja protiljudska dejanja na našega poštenega voditelja. Laž pa ima kratke noge!

Minister Pucelj proti našim mladeničem. «Slovenec» poroča, da je Pucelj na enem zadnjih shodov Samostojne kmetijske stranke na vprašanje zborovalcev, kaj je z odpustom letnika 1898, odgovoril: «Kaj jih bomo oproščali, služijo naj za domovino, ker vojake potrebujemo». Ko pridejo volitve, izrečite mladeniči Puceljevi Samostojni posebno zahvalo za te besede.

Vojaško breme je v naši državi krvavo in silno. Priznavamo, da mora domovina imeti obrambo, a to mora biti poceni in taka, da bo vzbujala zadovoljnost. Pritožbe vojakov glede surovega ravnanja z njimi smo že nešteto krat opisali v «Gospodarju», naši delavni poslanci pa v parlamentu. Danes prinašamo na drugem mestu članek o datjavi konj, volov, voz in opreme ter še o nekem posebnem vojaško-dajatvenem (5 odstotnem) davku. Ljudstvo je v očigled teh neznošnih bremen nevoljno in opravičeno razburjeno. Ali je tega vsega treba, se vprašamo? Mislimo, da ne. Vojaštvo naj bo samo toliko, kolikor ga je res neobhodno potrebno za notranje in zunanje sovražnike. A danes nas vojaštvo stane grozne žrtve. Slišimo, da se bo v parlamentu prav kmalu obravnavalo o novem vojaškem zakonu. Tu pač prosimo naše poslance, naj zastavijo vse svoje sile, da se napravi taka postava o vojaštvu, da se število vojaštva zniža kolikor mogoče, da bodo fantje služili v domačih krajih in pod domačimi oficirji. Posebno pa se naj boljše uredi vprašanje oprostitev dopustov in vežbe. Manevri pa se sploh morajo — odpraviti.

Zahvala naših fantov. Letnik 1918 je po zaslugi